

آمار نقض حقوق بشر در ایران در سال ۱۴۰۱

مقدمه:

سال ۱۴۰۱ در حالی به پایان رسید که نیمه‌ی دوم آن همزمان بود با اعتراضات گسترده و سراسری علیه حاکمیت جمهوری اسلامی بود که با خشونت گسترده نیروهای گسترده سرکوب مقامات جمهوری اسلامی حداقل ۷۰۰ معترض کشته شدند که دست کم ۷۰ نفر از آنها کودک بودند. بنا به گفته مقامات جمهوری اسلامی حداقل ۸۰ هزار معترض در این ۶ ماه اعتراضات بازداشت شده بودند.

«تعداد کسانی که مشمول عفو شدند، اعم از دستگیرشدگان اغتشاشات و غیراغتتشاشات، اعم از آن‌هایی که حکم‌شان تقلیل پیدا کرده و تخفیف گرفتند، از مرز ۸۰ هزار نفر گذشته است.» (محسنی اژه‌ای ۱۴ اسفند -سایت خامنه‌ای)

مقامات جمهوری اسلامی نه تنها آمار دقیقی از کشته‌شدگان اعتراضات ارائه نکرده، بلکه هرگز آماری از مجموع معترضان بازداشت‌شده هم منتشر نکرده است.

علاوه بر این سرکوب گسترده و نقض حقوق بشر، مقامات جمهوری اسلامی از اعدام دست برنداشته‌اند. آنها حتی ۴ معترض را در جریان اعتراضات بدون دادرسی عادلانه و بدون سند و مدرک اعدام کردند. جمهوری اسلامی بارها اثبات کرده‌است که از اعدام به عنوان ابزار سرکوب در جامعه و وسیله‌ای برای ایجاد رعب و وحشت عمومی استفاده می‌کند.

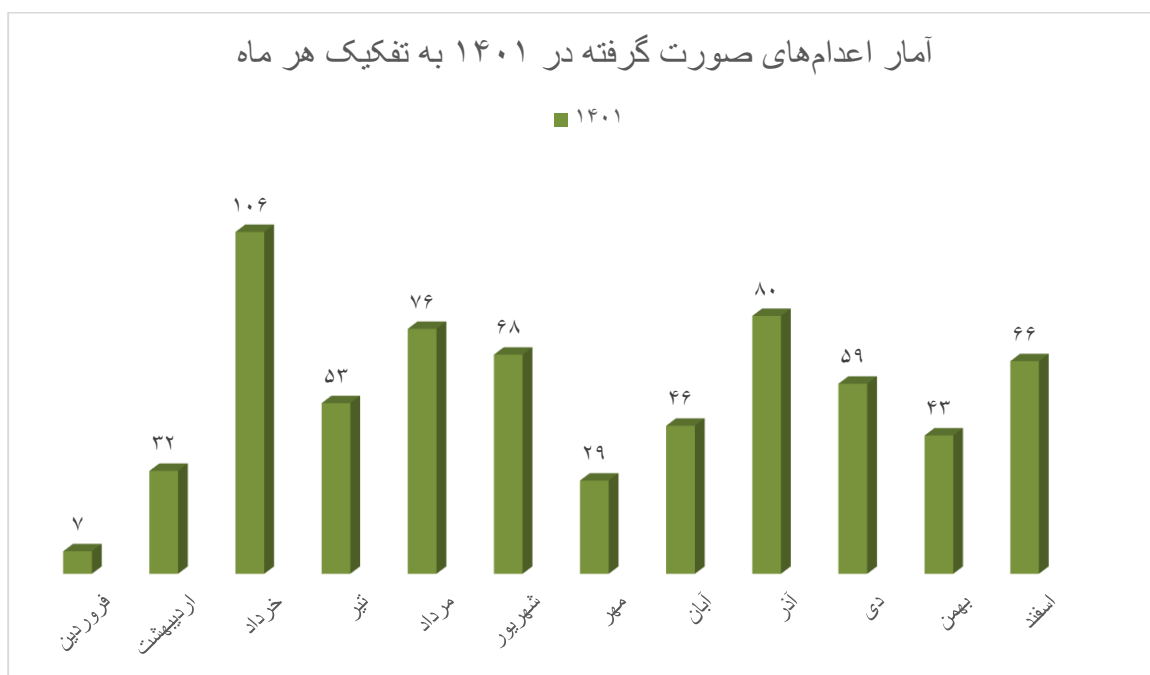
علاوه بر اینها هنوز تعداد مشخصی از مصدوم شدگان اعتراضات اخیر که با شلیک مستقیم نیروهای امنیتی صورت گرفته است در دست نیست. چرا که این شهروندان به دلیل ترس از بازداشت و شکنجه به طور مخفیانه اقدام به درمان کرده‌اند که این خود نقض حق دسترسی به امکان درمانی توسط حکومت محسوب می‌شود.

شلیک به معترضان باعث از دست رفتن بینایی تعداد زیادی از معترضان شده است. روزنامه نیویورک تایمز از آسیب دیدن چشم حداقل ۵۸۰ معترض به خاطر استفاده نیروهای امنیتی از گلوله‌های ساچمه‌ای خبر داده است. این شلیک‌ها به طور عمدی و سیستماتیک صورت گرفته است. در ۴ آذر ۱۴۰۱ تعدادی از چشم‌پزشکان طی نامه‌ای نسبت به استفاده از گلوله‌های ساچمه‌ای نیروهای امنیتی علیه معترضان و از دست رفتن بینایی افراد هشدار دادند.

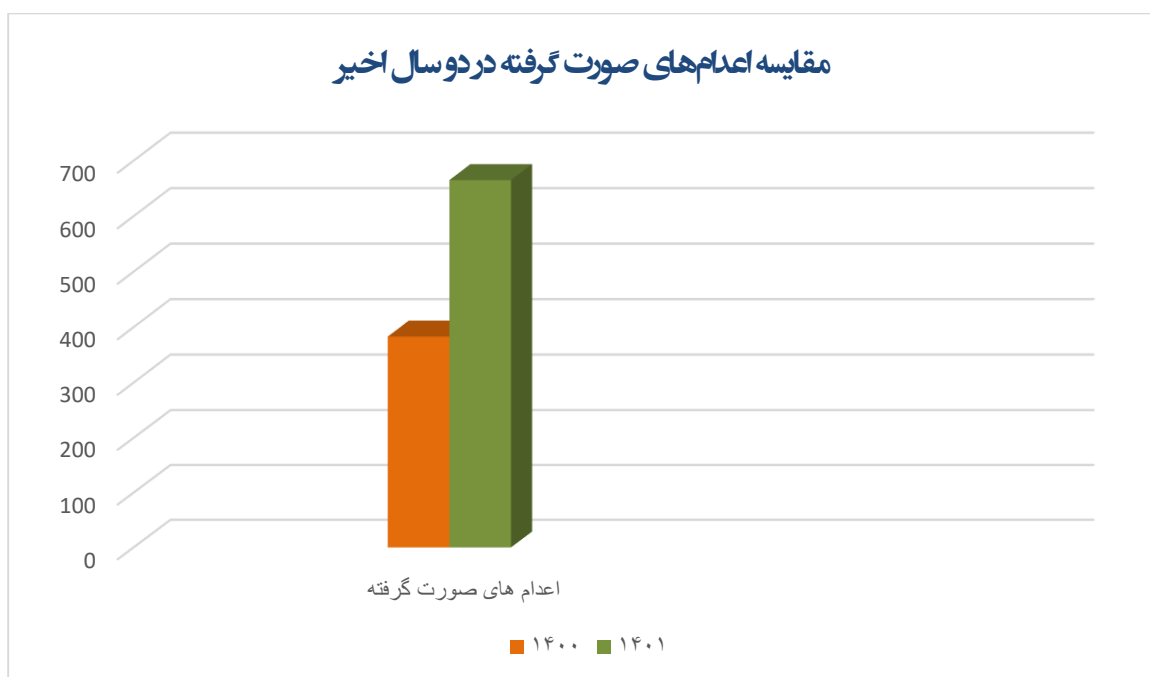
در ماه پایانی ۱۴۰۱، حکومت جمهوری اسلامی در یک اقدام جنایتکارانه، دست به مسموم‌سازی سیستماتیک و عمدی در مدارس دخترانه کرد. این امر از ماه آذر شروع شد و در اسفندماه به اوج خود رسید. این امر موجب اعتراض و خشم خانواده‌ها و معلم‌ها و والدین شد. به گفته منابع رسمی حداقل ۶ هزار دانش‌آموز دختر در جریان این مسموم‌سازی عمدی، مسموم شده و راهی بیمارستان شدند. اما مقامات جمهوری اسلامی از این امر طفره رفته و آن را هیستریک معرفی کردند.

مرکز آمار لیگ حقوق بشر زندانیان ایران «نفس در قفس» در حالی جمع‌بندی سالانه خود را ارائه می‌دهد که پس از روی کار آمدن ابراهیم رئیسی موارد نقض حقوق بشر بشدت افزایش یافته و آمار اعدامها افزایش چشمگیر داشته است، قابل ذکر است که بسیاری از احکام اعدام، بازداشتها و سایر موارد نقض حقوق بشر بازتاب بسیار کم رنگی در رسانه‌های دولتی داشته و فعالین حقوق بشر در داخل کشور با محدودیتها و مخاطرات زیادی در انعکاس اخبار روبرو هستند لذا با اذعان به نقصان در ارائه آمار دقیق، گزارشی از استمرار گسترده و سازمانیافته نقض حقوق بشر توسط حکومت جمهوری اسلامی با نگاهی به آمارها مطرح می‌کنیم.

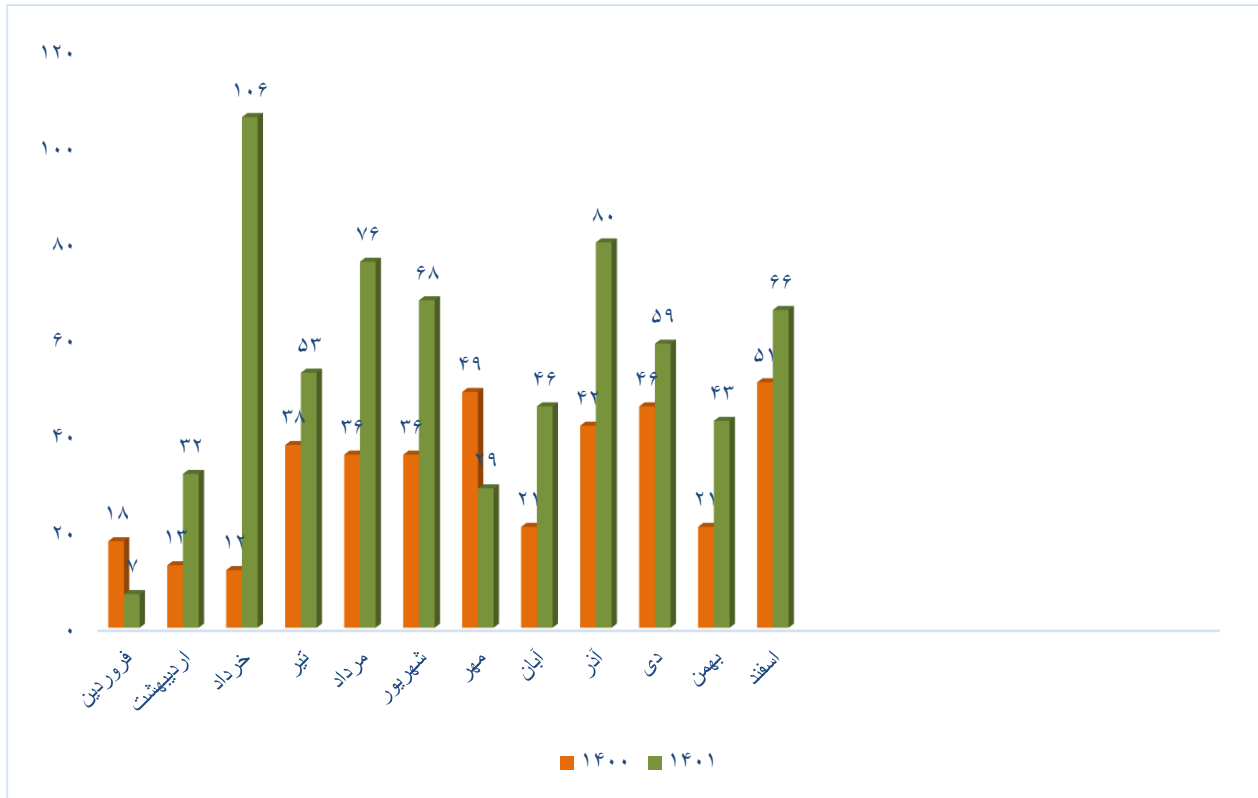
در جمع بندی کلی از اول فروردین ۱۴۰۱ تا ۲۹ اسفند ۱۴۰۱ براساس آمار ثبت گردیده دستکم ۶۶۵ زندانی اعدام شده‌اند. نمودار زیر آمار اعدام‌های صورت گرفته به تفکیک هر ماه در طول سال ۱۴۰۱ را نشان می‌دهد.

این آمار در مقایسه با آمار زندانیان اعدام شده در سال ۱۴۰۰ که ۳۸۳ مورد ثبت شده بود، افزایش شدید نقض حقوق بشر و سلب حق حیات جهانی را نشان می‌دهد. طبق نمودار زیر اعدام‌های صورت گرفته افزایش ۵۴ درصدی داشته‌است.

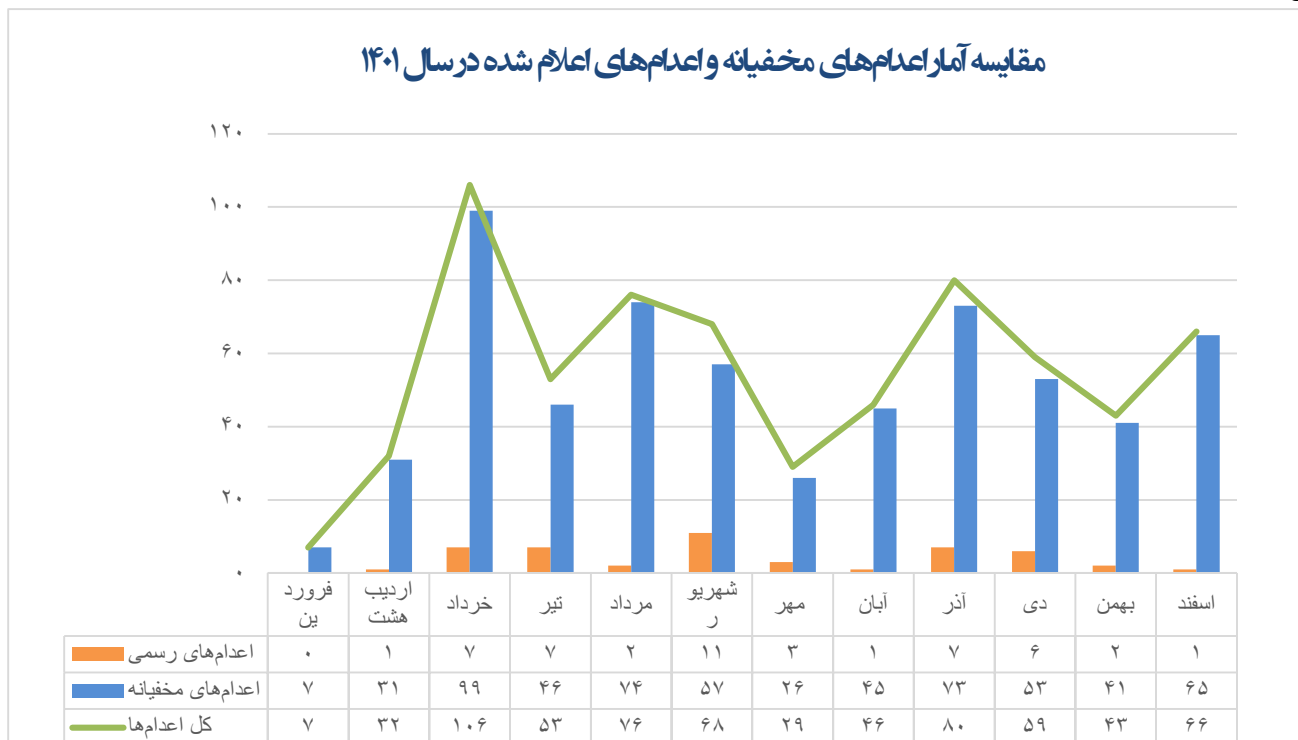

نمودار زیر مقایسه آماری اعدام‌ها در دو سال اخیر به تفکیک هر ماه را نشان می‌دهد:

مقامات جمهوری اسلامی از یک سو از اعدام به عنوان اهرم سرکوب و ارباب استفاده می‌کنند و از سوی دیگر به دلیل فشارهای بین‌المللی از اعلام واقعی آمار اعدام‌های صورت گرفته خودداری می‌کنند. از میان ۶۶۵ اعدام صورت گرفته تنها ۴۸ اعدام به صورت رسمی اعلام شده است. این به این معنی است که مقامات جمهوری اسلامی با عدم شفافیت در اعدام‌های صورت گرفته امکان دادرسی عادلانه و بررسی پرونده‌های منتج به اعدام را غیرممکن می‌کند.

نمودار زیر مقایسه تعداد آمار صورت گرفته در هر ماه و اعدام‌های اعلام شده توسط مقامات جمهوری اسلامی را نشان می‌دهد

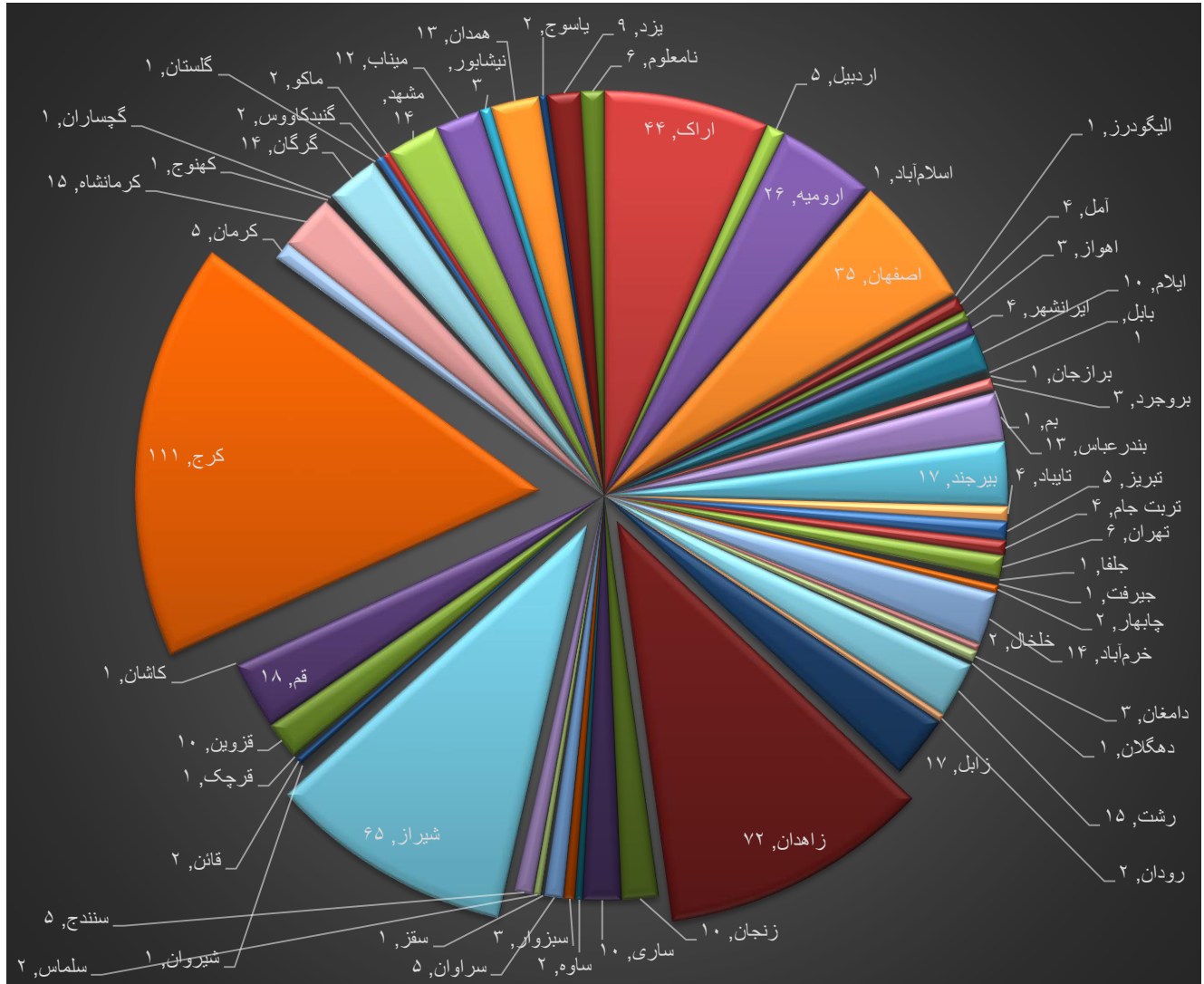

در دیدگاه جرم‌شناسی تشدید فاصله طبقاتی، وضع قوانین ناعادلانه و بی‌توجهی به مسائل اجتماعی و...، سیاستها و شدت اعمال قدرت در محیط اجتماعی از سوی رژیم حاکم، در کنار سایر عوامل از دلایل ایجاد زمینه جرم و تولید مجرم است. از سرگیری اعدام در ملاعام، کشتار معترضین در خیابانها، بازداشت‌های گسترده، تجاوز و قتل زندانیان در زیر شکنجه، سرکوب شدید و گسترده اعتراضات مردمی، اعدام تعدادی از معترضین، جنایت قتل‌های غیرقانونی و خارج از سیستم قضایی، صدور و اجرای احکام غیر انسانی شلاق به منابه شکنجه رسمی وقانونی، تبعید زندانیان سیاسی، جزای نقدی نمونه‌هایی از سرکوب همه جانبه و نقض سازمان یافته حقوق بشر است.

گسترده‌گی جغرافیایی اعدام‌ها:

نمودار زیر گسترده‌گی جغرافیایی اعدام‌های صورت گرفته در سال ۱۴۰۱ را نشان می‌دهد. طبق این نمودار زندان رجایی‌شهر کرج بالاترین آمار اعدام را دارد.

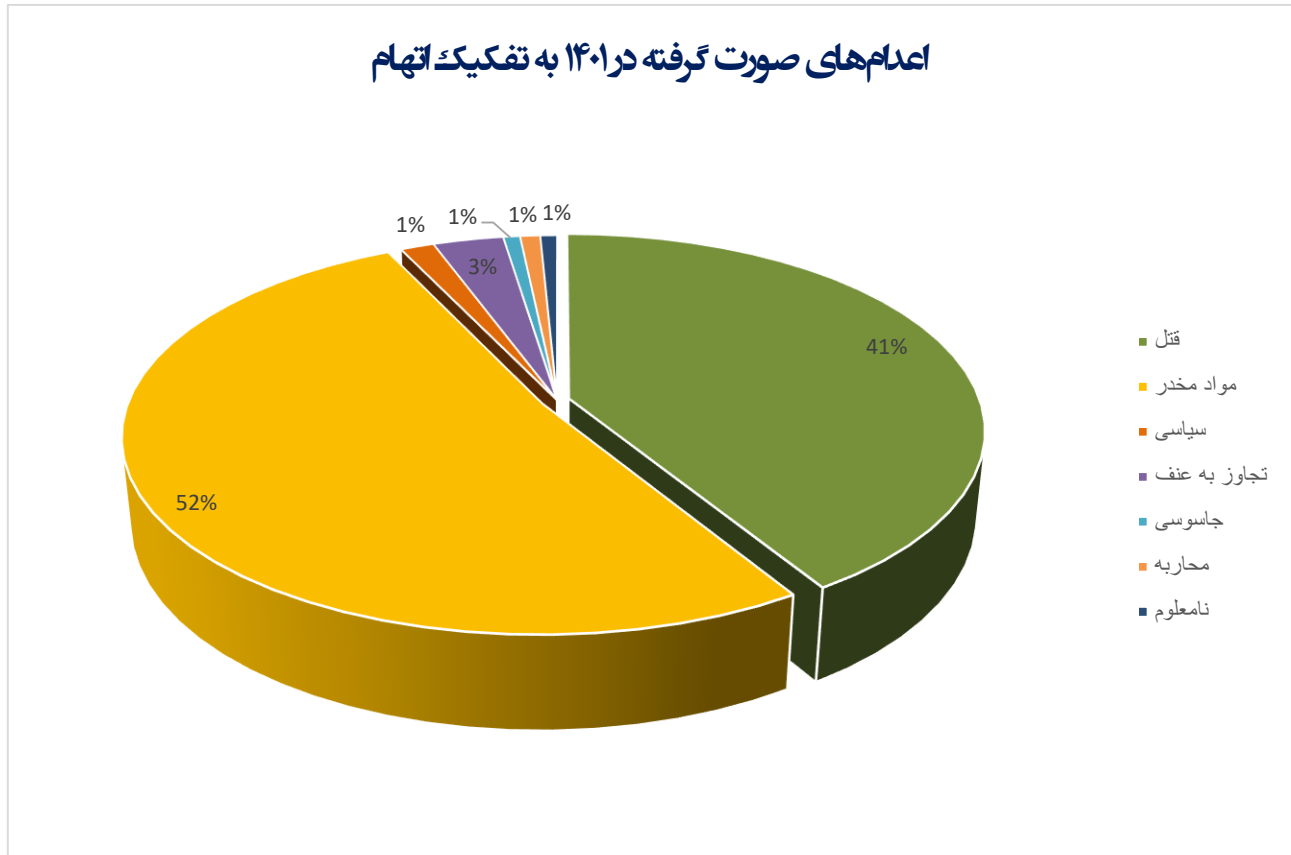
زندان‌های شیراز، اراک و اصفهان به ترتیب بعد از رجایی‌شهر بالاترین آمار اعدام را به خود اختصاص داده‌اند.

آمار اعدام‌های صورت گرفته به تفکیک اتهام:

مقامات جمهوری اسلامی تحت عنوانین مختلف زندانیان زیادی را به چوبه‌های دار می‌سپارند. اتهاماتی همچون «قتل»، «موادمخدر»، «تجاوز به عنف»، «جاسوسی» و «زندانیان سیاسی» بدون اثبات در دادگاه و بدون دفاع زندانیان منجر به صدور انواع احکام اعدام را در بر دارد.

نمودار زیر آمار اعدام‌های صورت گرفته به تفکیک اتهام را نشان می‌دهد.

اعدام کودکان:

مقامات جمهوری اسلامی تنها کشوری در جهان است که با بی‌اعتنایی به کنوانسیون‌های بین‌المللی دست به اعدام کودکان می‌زند. این یکی از موارد اصلی نقض حقوق کودک و حقوق بشر است. برای اقدامات قاطع و بازدارنده از سوی مجامع حقوق بشری نیاز است که بتوان مقابل این احکام ضد انسانی ایستاد.

در میان اعدام شدگان در طول سال ۱۴۰۱، دست کم ۶ کودک - متهم به نام‌های فرشاد گمشادزهی، محراب صالحی، علی کی خواه، قدیرناصری، امید عالی زهی و یوسف میرزاوند وجود دارد. این زندانیان در هنگام بازداشت و یا ارتکاب جرم انتسابی کمتر از ۱۸ سال سن داشتند، اما مقامات جمهوری اسلامی با شکنجه‌های غیرانسانی و جنایتکارانه اقدام به اعتراف‌گیری اجباری علیه خود کرده و پرونده را بر اساس این اعترافات رسیدگی می‌کند. این کودکان در شرایط بسیار غیرانسانی در زندان‌ها بزرگ می‌شوند تا روز اعدام‌شان برسد.

اعدام زنان:

در طول سال ۱۴۰۱، دست کم ۱۷ زندانی زن در زندان‌های مختلف اعدام شده‌اند. در یک مورد مادر دو فرزند بود که از ۶ سال پیش به اتهام قتل بازداشت و به اعدام محکوم شده بود.

اعدام در ملاءعام:

از میان زندانیان اعدام شده ۲ زندانی سیاسی به نام‌های ایمان سبزیکار و مجیدرضا رهنورد در ملاءعام اعدام شدند.

ایمان سبزیکار در تاریخ ۱۴ بهمن ۱۴۰۰ با اتهام قتل یک مامور نیروی انتظامی بیدزرد شیراز بازداشت و رای اولیه مبنی بر «قصاص» از شعبه اول دادگاه کیفری استان فارس برای وی صادر شد. ایمان سبزیکار چونقانی در دوران بازداشت **پشددت شکنجه شده** و در زیر شکنجه دچار آسیب های جدی از جمله شکستگی استخوان دست، پا، دندانها و فک شده بود، وی از ملاقات با وکیل و خانواده محروم بوده و وکیل وی امکان ملاقات با او و یا دسترسی به پرونده موکل خود را نیافت. ایمان سبزیکاری در تاریخ اول مرداد ۱۴۰۱ در شیراز در بیدزرد شیراز در ملاءعام اعدام شد.

به هنگام صدور حکم اعدام، امین سبزیکار ۳۴ ساله، برادر ایمان که مدت ده روز در حبس بوده است، در ۱۴ اسفند ۱۴۰۰ با شنیدن خبر حکم اعدام برای برادرش اقدام به خودکشی کرده و متأسفانه جان سپرد.

مجید رضا رهنورد، از بازداشت‌شدگان اعتراضات قیام اخیر در مشهد بود که بدون رسیدگی عادلانه و داشتن وکیل انتخابی درحالی که به شدت شکنجه شده و یک دستش شکسته بود در ملاءعام اعدام شد.

اعدام زندانیان سیاسی:

ماجد ماموری، فیروز موسی‌لو، محسن شکاری، مجیدرضا رهنورد، سرکوت احمدی، ایوب ریگی، محمد مهدی کرمی و سیدمحمد حسینی، محی‌الدین ابراهیمی آلکآبادی از جمله زندانیان سیاسی بودند که در سال ۱۴۰۱ اعدام شدند. روند رسیدگی بدون شفافیت و با سرعت غیرعادی و بدون حق انتخاب وکیل مستقل صورت گرفت این موضوع نشان دهنده انتقام‌گیری و قصد ایجاد رعب و وحشت برای جلوگیری از گسترش و استمرار قیام سراسری بود.

صدور حکم اعدام:

در طول سال ۱۴۰۱ جمعا ۱۵۶ حکم اعدام صادر ویا به تائید دیوانعالی کشور رسید. ۷ حکم اعدام در ملاعام نیز جزو احکام صادره بود.

همانطور که ذکر کردیم مقامات جمهوری اسلامی از اعدام برای ابزار سرکوب و ایجاد رعب و وحشت علیه معترضین در قیام سراسری استفاده می‌کند. تعدادی از بازداشت شدگان قیام سراسری از جمله زندانیانی بودند که در موردشان حکم اعدام صادر و ۴ مورد اجرا، مواردی در دیوان نقض و مواردی در روند قضایی است. در بهمن ماه برای ۶ زندانی سیاسی به نامهای: علی مجدم، محمدرضا مقدم، معین خنفری، حبیب دریس، عدنان غبیشاوی، سالم موسوی و در اسفند ماه برای جمشید شارمهد حکم اعدام صادر شد. همچنین حکم اعدام حبیب کعبی (اسیود) به تائید دیوانعالی کشور رسید. محمد رامز رشیدی و نعیم هاشم قتالی به اتهام حمله و تیراندازی در شاهچراغ به اعدام در ملاعام محکوم شده‌اند.

در زمینه بازداشتها علاوه بر موارد ثبت شده با هویت مشخص در مرکز آمار لیگ حقوق بشر زندانیان ایران (نفس در نفس) طبق اعلام برخی منابع مستقل، تنها در دوران چند ماه اخیر قیام بعد از قتل مهسا امینی در ۲۵ شهریور ۱۴۰۱ بیش به ۳۰ هزار نفر در رابطه با اعتراضات سراسری بازداشت شدند. طبق اسناد منتشره توسط گروه هکری بلک ریوارد پس از هک وب سایت و سامانه خبرگزاری فارس که بولتن‌های محرمانه خبرگزاری فارس را برای فرماندهی کل سپاه پاسداران تهیه کرده بود، آمار بازداشتها از آغاز قیام در ۲۵ شهریور تا ۱۰ آذرماه ۲۹ هزار و ۴۰۰ نفر بود. باتوجه به ادامه بازداشتها بعد از تاریخ فوق آمار مربوطه بیشتر شده است.

کشته شدن زندانیان زیر شکنجه در بازداشت:

در ادامه نقض حقوق بازداشت شدگان و شکنجه و ضرب و شتم و رفتار غیر انسانی با زندانیان چند نفر از بازداشت شدگان که تاکنون هویتشان معلوم شده است در زیر شکنجه به قتل رسیدند از جمله: محمد عبداللهی در ایلام، حامد باجی زهی (براهویی) در زاهدان، امیر رضا نادرزاده ۱۹ ساله در نوشهر، عماد حیدری در اهواز، علی بنی اسدی در بازداشتگاه اطلاعات اهواز، مهدی رستم پور در تهران، سامان قادر پور در اشنویه، امید حسنی ۲۲ ساله در سنندج، شهریارعادلی در سردشت، محمد حاجی رسول پور، سپیده (بی‌گرد) قلندری در تهران، حیدر عظیمی قیه باشی در تبریز، احمد صالحی در سنندج، کوروش گوجانی ۱۹ ساله در یزدانشهر، ابراهیم ریگی در زاهدان، صادق فولادوندی در گچساران، شیرزاد احمدی در ارومیه. همچنین یک زندانی متهم مواد مخدرینام محسن عباسی در زیر شکنجه به قتل رسید.

عفو بین الملل در گزارش ۲۳ اسفندماه اعلام کرد، نیروهای اطلاعاتی و امنیتی رژیم ایران برای سرکوب معترضان که در تظاهرات سراسری بازداشت شده اند، اقدامات هولناکی از جمله شکنجه، ضرب و شتم، شلاق، شوک الکتریکی، تجاوزجنسی و سایر خشونت‌های جنسی را علیه کودکان معترض از سن ۱۲ سالگی را مرتکب شده‌اند.

چند نفر از زندانیان نیز بدلیل وضعیت نامناسب بهداشتی و درمانی و تعلل در اعزام به بیمارستان در زندانهای سراسر کشور جان باختند: مهدی قلعه شاهرخی زندانی سیاسی، تعدادی دیگر از متهمین سایر جرایم بنامهای: سواد الیاسی، محمد پرواز معروف به محمدجوگی، گل آقا نارویی، یک زندانی زن بنام میژگان در زندان مشهد، میر دوست فرازی، فرهاد نقی زاده، سعید کاوسی پور، اعظم پاکدل، موسی رحیمی روحانی اهل سنت، جوادامیرخانی طوسی، فرزاد اسکندری، عبدالرضا خانی، احمد کرد (سهراب زهی)، مهدی (ضیا) سلیمانی، ابراهیم عیسی زهی، سیاوش رسولی، سعید سلیمی، سیده آمنه احمدی بدلائیل مذکور در زندانها جان باختند.

در سال ۱۴۰۱ حکم ۸۸۲۸ ضربه شلاق برای شهروندان از جمله زندانیان سیاسی، اتنیکی و... صادر شد. حکم غیر انسانی شلاق در پرونده های سیاسی و اتنیکی افزایش چشمگیری داشت. در سال ۱۴۰۰ مجمع احکام صادره شلاق ۴۲۵۵ ضربه ثبت شده بود، امسال قطار پیشرفت جمهوری اسلامی در زمینه نقض فاحش حقوق بشر در این مورد نیز افزایش بیش از ۱۰۷ درصد را نشان میدهد. حکم شلاق یک زندانی نیز بهمن ماه در ملاعام در شهرستان دلگان به اجرا درآمد.

سال ۱۴۰۱ از نظر اعتراضات مردمی در طول حاکمیت ۴۳ ساله جمهوری اسلامی بی سابقه بود. بعد از قتل مهسا امینی در ۲۵ شهریور ماه قیام گسترده و سراسری و مستمر روی داده که هنوز به اشکال گوناگون در جریان است. تظاهرات و شعارهای شبانه در روزهای مختلف در تهران و بسیاری از شهرها، تظاهرات پرجمعیت و ادامه دار روزهای جمعه در زاهدان تا آخرین جمعه سال برگزار گردید، طبق آمار ثبت شده روزانه در این سال در مجموع بیش از ۶۹۸۰ مورد اعتراض به اشکال مختلف از جمله تظاهرات، نبردهای خیابانی، تجمعات، تحصن و اعتصابات و... ثبت شده است.

لیگ حقوق بشر زندانیان ایران با هشدار در مورد وضعیت وخیم حقوق بشر در ایران و با تاکید به سخنان گزارش گر ویژه حقوق بشر سازمان ملل در امور ایران که وضعیت نقض فاحش حقوق بشر در ایران مصداق جنایت علیه بشریت است، خواستار اقدامات حقوقی صریح و بازدارنده علیه مقامات جمهوری اسلامی برای نجات جان هزاران زندانی بی گناه می باشد.